

Er was eens een zwarte kater genaamd Brul. Jarenlang had hij bij een groep jonge mensen gewoond. Jongeren kwamen en gingen, hoewel sommigen er op dag 1 al bij waren en nooit weggingen. De jongeren zorgden voor Brul. Om de zoveel tijd werd er iemand anders hoofdverantwoordelijke voor zijn verzorging. Diegene sprak de andere jongeren er dan op aan: zorg je wel dat je op tijd eten voor hem klaarzet? Die krabpaal ziet er niet uit, kun je er iets voor in de plaatsnemen dat beter bij de stijl van ons huis past?

Op een dag ging de hoofdverantwoordelijke persoon weg en er was niemand die het over wilde nemen. De jongeren hadden de tijd van hun leven, maar voor Brul was het geen feest. Hij was huiskat, hij had zorg en aandacht nodig. Die schoot flink tekort nu niemand de leiding wilde nemen. Op een dag zag Brul zijn kans toen een van de jongeren de deur op een kiertje had laten staan. Hij ontsnapte. Het duurde even voordat de jongeren doorhadden dat hij weg was. Degenen die vroeger met de groep hadden gewoond kwamen nog wel eens op bezoek en vroegen dan naar Brul of vertelden nostalgische verhalen over hem, maar daar werd schouderophalend op gereageerd. Hij was een sterke kater, hij zou zich vast op straat ook wel redden.

Zo ging het een tijdje door, totdat een groep nieuwe bewoners van de jongerengemeenschap zó gecharmeerd raakte van de verhalen over Brul dat ze besloten hem te zoeken. Ze pakten het serieus op. Ze gingen met zijn allen rondom een grote tafel zitten en verdeelden de taken. Een van hen zou alle dierenopvangen langs gaan om te kijken of Brul gevonden was. Een ander zou 'vermist' blaadjes bij dierenartsen in de buurt ophangen. En weer iemand anders deelde het verhaal van Brul op Facebookgroepen. Door het zo aan te pakken sloten meer mensen zich bij hun zoektocht aan.

En ja hoor, uiteindelijk kwam Brul terecht! Hij bleek in een asiel te zitten waar hij goed verzorgd werd maar toch stagneerde hij in zijn ontwikkeling. Toen hij merkte dat de groep jongeren heel blij was hem weer te zien, keerde hij graag terug naar zijn oude thuis. En de jongeren zorgden ervoor dat Brul zich geliefd zou voelen en goed verzorgd zou worden, zodat hij nooit meer weg zou lopen.

Een tweede kans voor afgedankte gezelschapsdieren

Je hebt waarschijnlijk wel gehoord dat er ten tijde van Corona veel huisdieren gedumpt werden. De pandemie heeft het probleem verergerd, maar helaas zaten de dierenopvangen daarvoor ook al vaak propvol. In dit artikel ga ik in op de volgende vragen: Om welke redenen komen gezelschapsdieren in opvangen terecht? Wat kunnen we eraan doen en welke rol kan de gemeente daarin spelen? En tenslotte: met welke argumenten overtuigen we mensen om dieren te adopteren in plaats van ze te kopen?

Het verhaal van zwarte kater Brul was er een met een knipoog; het vormt een mooie inleiding voor dit stuk over 'asielieren' maar het vertelt ook het verhaal van het PINK!-tijdschrift dat je nu leest. Het is heel normaal en begrijpelijk dat de leefomstandigheden en interesses van mensen veranderen, vooral als ze nog jong zijn en zichzelf volop aan het ontdekken zijn. Dat kan ervoor zorgen dat er een tijdlang niemand de kar trekt om een tijdschrift samen te stellen. Het kan er echter ook voor zorgen dat iemand geen zin en tijd meer heeft om vier keer per dag een hond uit te laten. En dat kinderen geen tien jaar lang geboeid blijven door konijn Stampertje dat ze ooit met Pasen hebben gekregen is ook te verwachten. Het probleem is dat er in deze gevallen een dier de dupe wordt van het gedrag van zijn menselijke verzorgers. En juist omdat de oorzaken hiervan vaak zo menselijk zijn, zijn ze ook te voorspellen en te vermijden.

De weg naar de opvang

Dat er in het Coronatijdperk meer dieren gedumpt worden heeft allerhande redenen. Er was de angst dat sommige huisdieren Corona konden verspreiden. Er zijn honden aangeschaft om de avondklok te omzeilen, wat niet de beste motivatie bleek te zijn. Mensen dachten meer tijd te hebben en meer thuis te zijn en daarom de zorg voor een dier aan te kunnen, een dier in de buurt tijdens het thuiswerken leek hen wel gezellig, maar ze vergaten dat we niet eeuwig in een lockdown zouden blijven. En er waren mensen die al dieren hadden toen ze door Covid in de financiële problemen kwamen, waardoor ze de zorg voor hun dier niet meer konden betalen.

Dergelijke redenen om een dier naar een opvang te brengen, zijn van alle tijden. Ook komt het vaak voor dat een dier alleen voor de kinderen wordt aangeschaft en dan weer wordt afgedankt als de kinderen niet meer naar hem omkijken of het hok niet zelf willen schoonmaken. Er kan ook een mismatch zijn tussen de mens en het andere dier. Niet alle diersoorten en individuele dieren worden graag opgepakt om te knuffelen. Sommigen hebben veel aandacht nodig van hun menselijke verzorgers en anderen doen juist graag helemaal hun eigen ding.

Als de verwachtingen die men had bij het dier niet kunnen worden waargemaakt, leidt dat tot teleurstelling en daar kan het dier de dupe van worden. Dat gebeurt ook wanneer het dier de schuld krijgt van 'gedragsproblemen' waarvan de oorzaak toch echt bij de verzorger moet worden gezocht, zoals een konijn dat gaat bijten omdat hij zich bedreigd voelt wanneer er een hand zijn hok in komt. Het kan ook blijken dat iemand in huis allergisch is voor het dier. Of de twee mannetjescavia's bleken toch een mannetje en een vrouwtje te zijn en nu is er een nestje dat de eigenaren niet zelf willen grootbrengen.

Het kan ook zijn dat de menselijke verzorger het dier graag bij zich had gehouden maar dat niet meer kon door ziekte, ouderdom, een onvermijdelijke verhuizing of een gevangenisstraf. Het passeert in dierenopvangen allemaal de revue. En hoewel er duidelijk gevallen van overmacht bij zitten, kan het meeste van dit leed goed worden voorkomen.

Voorkomen is beter dan genezen

De meest effectieve manier om het afdanken van huisdieren te voorkomen, is het onverantwoord aanschaffen van deze dieren voorkomen. Het komt maar wat vaak voor dat dieren in een opwelling worden aangeschaft. Ook komt het voor dat er wel over is nagedacht maar dat men daarbij niet over de juiste kennis beschikte. Dieren zouden niet in winkels te koop moeten zijn en al helemaal niet in tuincentra en bouwmarkten. Hoe vaak loopt iemand niet een dierenwinkel binnen om even naar de schattige hamstertjes te kijken? Of de kinderen vervelen zich terwijl hun ouder plantjes koopt en gaan visjes kijken. Voor je het weet wordt er een hamster of vis aangeschaft zonder dat iemand weet wat die dieren eigenlijk nodig hebben om te overleven, laat staan om een aangenaam leven te hebben. Dieren moeten ook zeker niet op internet gekocht kunnen worden. Men zou een dier altijd persoonlijk moeten ontmoeten voordat diegene ertoe overgaat om hem in huis te nemen. Een menselijke huisgenoot zou je toch ook eerst uitnodigen voor een persoonlijk gesprek? Het is belangrijk dat er een klik is, en of die er zal zijn is niet te voorspellen.

Als abolitionist ben ik zelf volledig tegen het fokken van (huis)dieren. Het komt erop neer dat je een nieuw dier op aarde zet enkel en alleen om iemands eigendom te worden. Hoe goed of slecht diegene ook voor het dier zal zorgen, het hele principe is wat mij betreft onethisch. Het is belangrijk om ook te benoemen dat er grote verschillen zitten tussen fokkers onderling. Er zijn fokkers die grootschalig dieren fokken enkel voor het geld, waardoor de dieren verwaarloosd worden en vaak van alles mankeren. Dit zijn de zogenaamde broodfokkers. Sommige fokkers hebben een stuk meer hart voor

de dieren, maar fokken wel op fysieke kenmerken die per definitie gepaard gaan met gezondheidsproblemen, zoals een platte snuit. Dit mag bij honden en katten niet meer, maar bij andere dieren als konijnen helaas nog wel, waardoor een van de konijnen die ik zelf heb geadopteerd permanent snurkt. En dan is er nog het probleem dat er vaak gefokt wordt met dieren die naaste familie van elkaar zijn, waardoor er inteelt plaatsvindt. Dat verhoogt ook het risico op gezondheidsproblemen. We zullen het niet van vandaag op morgen voor elkaar krijgen, maar we moeten inzetten op het stevig aan banden leggen van fokken.

Ook zou niet ieder mens een dier (welk dier dan ook) mee moeten kunnen krijgen. Eerst moet worden vastgesteld dat dit mens het dier kan en zal bieden wat hij nodig heeft. Bij dierenopvangen wordt dat ook gedaan. Zo worden groepsdieren nooit alleen uitgeplaatst, worden dieren gecastreerd zodat er niet nog meer 'ongewenste' dieren bij komen, moet het baasje genoeg tijd en ruimte voor het dier hebben en ga zo maar door. Het is logisch dat dierenopvangen zulke criteria stellen, zij weten immers welke ellende er van kan komen als ze het niet doen, maar deze criteria zouden gesteld moeten worden overal waar dieren worden aangeschaft.

Rol van de gemeente

Tot zover zijn er nog niet veel dingen voorbij gekomen waar de gemeente een rol in kan spelen. Maar onderschat niet wat de gemeente wél kan doen. De gemeente kan locaties identificeren waar vaak dieren worden gedumpt en daar informatieve borden plaatsen met alternatieve handelingsperspectieven voor mensen die niet meer voor hun dier kunnen of willen zorgen.

De gemeente kan opvangen financieel steunen zodat zij kunnen professionaliseren. Dat maakt het voor mensen aantrekkelijker om bij deze opvangen een dier te adopteren in plaats van er een te kopen en het voorkomt dat opvangen voortijdig moeten stoppen omdat ze het financieel niet meer rondkrijgen. En die maatregel zou natuurlijk niet alleen moeten gelden voor grote opvangen van de Dierenbescherming maar ook voor kleine en gespecialiseerde opvangen. Zo telt Nederland tientallen konijnen- en knaagdierenopvangen en zijn er opvangen die gespecialiseerd zijn in vogels en zelfs vissen.

De gemeente is reeds wettelijk verplicht om een opvang te vergoeden voor de eerste veertien dagen waarin zij namens de gemeente zorgdraagt voor een zwerfdier, maar dit gebeurt nog nauwelijks. De Partij voor de Dieren kan en móet dit aankaarten in de gemeenten waar zij vertegenwoordigd is.

Dieren moeten ook mee worden genomen in het armoedebeleid van de gemeente. Initiatieven zoals de dierenvoedselbank moeten door de gemeente worden omarmd en gesteund. Veel mensen staan hun dier immers af uit pure wanhoop omdat het voeren van hun dier betekent dat ze zelf honger moeten lijden. In hetzelfde straatje past ook het hebben van een dierenartsenpraktijk voor minima, iets waar de Partij voor de Dieren groot voorstander van is. Mijn eigen hond Blacky was wellicht niet na 16 (!) jaar door zijn eigenaar op straat gezet als diegene de medische zorg die nodig was had kunnen betalen.

#adoptdonthop

Zolang de huisdierenindustrie nog bestaat moeten we mensen actief motiveren om geen dieren te kopen maar dieren te adopteren. Niet alleen is dat veel ethischer maar het heeft ook grote voordelen voor de verzorger. De medewerkers van opvangen zijn niet gericht op geld, maar op een goed thuis zoeken voor hun dieren. Ze kennen de individuele dieren vaak heel goed. Ze zullen daarom waardevolle adviezen geven en kritisch meekijken of de verzorger en diens beoogde huisgenoot een goede match zijn. Ze kunnen de verzorger begeleiden bij medische problemen die het dier al heeft of

later ontwikkelt. Daarnaast bieden opvangen nazorg. Men kan ze ook na de adoptie nog bellen voor gedragsadvies. Er zijn opvangen met een pensio gedeelte waar dieren naartoe kunnen tijdens de vakantie van hun verzorger. De konijnenopvang waar de meeste van mijn konijnen vandaan komen heeft me gratis geholpen om een van mijn stelletjes opnieuw te koppelen toen ze ruzie kregen. Je merkt gewoon aan alles dat deze mensen het echt doen voor de dieren.

Cynthia Pallandt (1988) is PINK!-alumnus en voormalig schrijver voor BRUL!. Zij is namens de Partij voor de Dieren politicus en fractievoorzitter in waterschap Brabantse Delta, en staat op plek 5 van de Bredase kieslijst voor de gemeenteraad. In 2022 brengt zij haar eerste boek uit. Dit draagt de titel *Konijnen adopteren en verzorgen* en het staat boordevol informatie over konijnenopvangen en opvangkonijnen. Het bevat ook de informatie die in dit artikel voor BRUL! naar voren komt, maar dan in meer detail. Bij het uitkomen van deze BRUL! is het boek waarschijnlijk al te vinden op de website van uitgeverij BoekenGilde. Voor meer informatie: volg @konijnenadopterenenverzorgen (Facebook en Instagram).

Afbeelding: Cynthia Pallandt met opvangkonijnen Jumby en Zammy